
Сучасні проблеми прямого оподаткування в Україні

Василь Носевич

Факультет економіки і управління підприємництвом, Одеський національний економічний університет, м.Одеса, Україна

Оксана Артюх

Одеський національний економічний університет, м.Одеса, Україна

ORCID 0000-0002-8845-8002

Для цитування цієї статті:

Носевич Василь, Артюх Оксана. Сучасні проблеми прямого оподаткування в Україні.

International Science Journal of Management, Economics & Finance. Vol. 2, No. 4, 2023, pp. 11-20. doi: 10.46299/j.isjmef.20230204.02.

Надійшла до редакції: 31 травня 2023 р.; **Схвалено:** 29 червня 2023 р.;

Опубліковано: 01 серпня 2023 р.

Анотація: В цій статті розглядається проблеми сучасного прямого оподаткування України. Ця тема неодноразово досліджувалась вченими через її соціально-економічний вплив на суспільство, різні верстви населення, проблеми економічної нерівності та інші. Зокрема було проаналізовано податок на доходи фізичних осіб, іноземний досвід прямого оподаткування. В роботі в якості регіону для аналізу було використано Тернопільську область, на основі якої було проаналізовано динаміку та сучасний стан податку на дохід фізичних осіб. В статті також було досліджено стан сучасного державного бюджету і зміни в ньому внаслідок російського військового вторгнення. Під час дослідження було проаналізовано актуальну структуру податкових надходжень, які значно змінилися внаслідок трагічних подій на території нашої країни. В роботі було визначено перелік проблем сучасного прямого оподаткування в Україні. Він містить широкий спектр різноманітних проблемних питань, які вітчизняні науковці та посадовці мають досліджувати для подальшого економічного розвитку нашої країни. На жаль, в наслідок трагічних подій на території нашої країни змінилась не тільки структура податкових надходжень, а й їх обсяги. Це безумовно створює перепони на шляху ефективного використання потужностей та можливостей держави, а також вимагає від уряду залучення іноземних інвестицій. Також під час дослідження було створено перелік рекомендацій, наприклад створення єдиного податку, використання іноземного досвіду, який до речі було проаналізовано під час виконання дослідження, наприклад, створення системи диференційованих податків, звільнення від оподаткування осіб з низьким рівнем доходу, створення персональних шкал оподаткування.

Ключові слова: оподаткування, податкова система, прямі податки, вітчизняна економіка, фіскальна політика, сучасні проблеми, податкова політика, ПДФО.

1. Вступ

Кожен з громадян будь-якої країни стикається з оподаткуванням. Воно створює навантаження на підприємців, робітників, тощо. Важливо вміти визначити межу надмірного навантаження та недостатнього навантаження. В Україні існує певний ряд проблем прямого оподаткування.

Актуальність теми. Державне регулювання економіки має бути ефективним тож питання покращення та оптимізації роботи його процесів завжди є темою жвавих дискусій.

2. Об'єкт і предмет дослідження

Об'єктом дослідження є система прямого оподаткування в Україні. Ця система включає в себе набір законодавчих норм, правил і процедур, які регулюють збір податків безпосередньо з фізичних та юридичних осіб, зокрема податків на прибуток, податку на додану вартість та інших форм прямого оподаткування.

Предметом дослідження є проблеми, що виникають у системі прямого оподаткування в Україні. Дослідження спрямоване на аналіз таких аспектів:

- Визначення основних принципів, які лежать в основі системи.
- Дослідження рівня податкового надходження і доцільності використання сучасної системи прямого оподаткування.
- Система прямого оподаткування складається з різноманітних прямих податків. Основні з яких варто дослідити.
- Аналіз зарубіжних практик та досвіду може допомогти виявити недоліки української системи та запропонувати можливі шляхи вдосконалення.

3. Мета та задачі дослідження

Мета дослідження- визначити проблеми прямого оподаткування України. Завданнями є:

- Аналіз сучасного стану прямого оподаткування в Україні;
- Визначення основних проблем прямого оподаткування в Україні;
- Аналіз іноземного досвіду оподаткування;
- Створення рекомендацій щодо покращення прямого оподаткування в Україні.

4. Аналіз літератури

Проведемо аналіз використаних джерел.

Державна служба статистики надає статистичну інформацію, яку цілком доцільно використовувати під час дослідження обсягів та динаміки податкових надходжень[1].

Стаття «Справедлива шкала ПДФО. Чи можливо?» розглядає проблему податку на дохід фізичних осіб, його законодавчий аспект[2].

Стаття «Реформування податкової системи України- як спосіб вирішення податкових колізій» розглядає проблеми оподаткування України та необхідність впровадження систем «податкової стабілізації»[3].

Джерело 4, праця В. Чернеги, праця Б. В. Мунтяна та робота А. Герасимчук розглядають проблему прямих податків з боку оподаткування ПДФО, шляхи покращення оподаткування цього доходу[4, 5, 6, 9].

Джерела 8,10,11,12 розглядають загальні перспективи розвитку податкової системи в Україні, що включає в себе сферу прямого оподаткування[8, 10, 11, 12].

А.Возна, А. Клуменко, О. Markina досліджують сучасний стан податкової системи України[7, 13, 14].

В. Процько, в свою чергу, досліджує не лише сучасний стан податкової системи України, а й світу в цілому[15].

5. Методи досліджень

Внаслідок війни з Росією змінилося не лише повсякденне життя українців, але й структура українського бюджету. Як свідчить план спрямувати 50% усіх видатків на військові цілі,

держава тепер зосереджується на фінансуванні обороноздатності. Структура податкових надходжень до українського бюджету також кардинально змінилася за досліджуваний період. У 2022 році відбулися найсуттєвіші зміни. Якщо у 2018-2021 роках значну частку в структурі бюджетних надходжень займали такі податки, як податок на додану вартість (37-42% загалом, у т.ч: ПДВ з вітчизняних товарів 8-12%, ПДВ з імпортованих товарів 25-32%), податок на доходи фізичних осіб (9-11%) та податок на прибуток підприємств (10-11%), то у 2022 році їх обсяг становитиме: ПДВ - 26,2% (12% для вітчизняних товарів, 14,2% для імпорту); ПДФО - 8,3%; ППП - 6,5% [1].

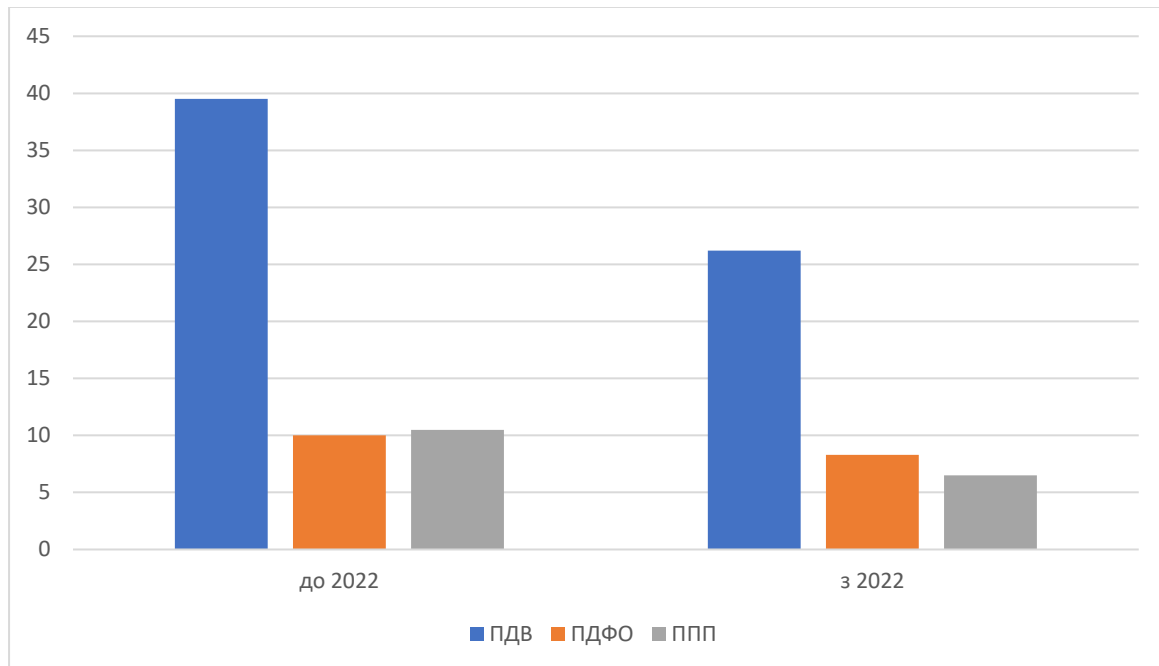

Рис.1. Динаміка зміни рівней податкових надходжень з 2022 року [1].

Тобто це свідчить про зменшення обсягу доходів фізичних та юридичних осіб або збільшення рівня тінізації економіки. Це є логічним наслідком того, що під час війни велика кількість підприємств мала релокуватись, закритись, зменшуючи кількість робочих місць. Таким чином люди виїжджали за кордон не тільки, щоб зберегти своє життя під час бойових дій, а й щоб знайти собі роботу.

Наразі через таку зміну структури податкових надходжень уряд має впровадити заходи для збільшення інших джерел податкових надходжень, наприклад збільшити обсяги надходжень до бюджету від операцій з капіталом, збільшити адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної діяльності, тощо.

Важливе значення має система податку на доходи фізичних осіб, яка має бути адаптована до умов держави.

Податок на доходи фізичних осіб є одним з основних податків для наповнення бюджетів територіальних громад. Він "прив'язаний" до місця роботи або проживання фізичної особи і, відповідно, до сплати податку такою особою. [2].

Інша проблема виникає, коли юридична особа має відокремлені підрозділи і сплачує податки за місцем реєстрації головного офісу. Така ситуація явно не відповідає реальній економічній ситуації в муніципалітетах, витратам на утримання інфраструктури для виробництва товарів чи послуг, а також реальним обсягам споживання. Це позбавляє муніципалітети ресурсів, необхідних для розвитку та покращення матеріально-технічної бази освітніх та медичних закладів[2].

Податкова система базується на певних фундаментальних принципах. Одним з них є стабільність і передбачуваність податків і зборів. Зміни до законів про податки та збори

можуть вноситися не пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть застосовуватися нові правила та ставки[3].

Таблиця 1. Характеристика ПДФО [4].

Характеристика	Опис
Фінансово-економічна	Відрахування частини доходів на користь держави.
Політична	Узгодження інтересів різних груп суспільства.
Соціальна	Впливає на нерівність доходів в країні, на рівень споживання та заощадження, на розвиток робочої сили, тощо.

Проведемо аналіз на прикладі Тернопільської області. Упродовж січня цього року від платників Тернопільської області до зведеного бюджету надійшло 539,3 мільйона гривень податку на доходи фізичних осіб. Порівняно із січнем 2022 року надходження зросли на 52 відсотки або ж на 184,5 мільйона гривень[1].

Значну частку загальних надходжень, що становить 425,3 мільйона гривень, що було перераховано до місцевих бюджетів. Це більше на 146 мільйонів за надходження цього податку в січні 2022 року. Ще 114 мільйонів гривень податку на доходи фізичних осіб отримав державний бюджет[1].

Рис.2. Податки, зарплати і зайнятість, річна зміна у 2022 році [1].

У 2021-2022 роках не відбулося суттєвих змін у регулюванні системи прямого оподаткування. Це забезпечує їх узгодженість для оцінки національного фонду оплати праці. Немає часового лагу між сплатою податків та виплатою заробітної плати працівникам[5].

Таким чином, податкові дані є прямим ключем до оцінки динаміки фонду оплати праці. До вересня 2022 року ми маємо дані про податок на доходи фізичних осіб. Ці дані показують,

що до війни фонд оплати праці мав тенденцію відслідковувати динаміку середньої заробітної плати. Після війни ці тенденції суттєво розійшлися.

Використовуючи оцінки динаміки середньої заробітної плати, ми виводимо зміну кількості найманих працівників у зв'язку зі зміною надходжень ПДФО. І ми розглядаємо зміну обсягів в березні як наслідок авансових виплат, здійснених у перші дні війни. Це спричинило велику турбулентність у згаданих вище рядах даних[6].

Дані були спотворені тим, що багато працівників, які отримали аванс, пізніше не отримали свою зарплату. Влітку та восени це викривлення зменшилося, і ми бачимо зниження кількості найманих працівників у червні-серпні на 11% порівняно з 2021 роком. У вересні річне падіння прискорилося до 13%[1].

Це здебільшого пов'язано зі звільненням працівників, скороченням робочих місць і їх виїздом за кордон.

Основними проблемами української податкової системи є низька ефективність та нерівномірний, несправедливо розподілений тягар прямих податків. Однак гра зі ставками податків, їх зниженням чи підвищенням, коли неможливо створити реальну податкову базу за межами державного сектору, не допоможе. Натомість ефекту можна досягти за допомогою податкової моделі, яка якщо не повністю усуває, то принаймні мінімізує мотивацію та можливість для фізичних та юридичних осіб приховувати свої доходи[7; 8; 9].

Для цього спочатку необхідно замінити пропорційний податок на доходи фізичних осіб у розмірі 19,5% (ПДФО та військовий збір) на фіксований податок, наприклад, на рівні 20% від мінімальної заробітної плати" (тобто до всіх відрахувань та нарахувань)[10].

Таким чином, фіксований податок (можна назвати його "єдиним" податком, наприклад, як зараз для деяких фізичних осіб-підприємців) становитиме приблизно 19 600 грн на рік для кожного працездатного громадянина. Він не залежав би від того, де і як він або вона заробляє на життя. І в подальшому цей податок продовжував би зростати разом із зростанням мінімальної заробітної плати. При цьому його сплата має бути обов'язковою для всіх працездатних громадян, незалежно від того, де і чим вони заробляють на життя, і чи мають роботу взагалі. Водночас, сплата цього податку не була б питанням приховування чи доведення легальності своїх доходів[11].

Узагальнюючи, такий "єдиний податок", який сплачували б усі працездатні громадяни, повністю замінив би нинішні прибутковий податок і військовий збір. І, можливо, навіть був би трохи вищим. Водночас він позбавив би сенсу приховування доходів і поклав би край несправедливому розподілу податкового тягаря між тими, хто має "білі" доходи, і тими, хто їх приховує[12; 13; 14].

Розглянемо досвід оподаткування інших країн.

Податок на доходи фізичних осіб у Франції нараховують податкові органи. Відповідно до французької податкової системи, всі види доходів поділяються на 8 груп[15].

Податок на доходи фізичних осіб розраховується на основі сімей, а не окремих осіб. Податок розраховується за прогресивною шкалою від 5,5% до 75%. Максимальна ставка податку застосовується до доходу сім'ї в розмірі 1 000 000 євро. Мінімальний неоподатковуваний дохід становить 6 011 євро на рік[15].

Податкова система Німеччини порівнянна з податковою системою Франції. Податок на заробітну плату вважається одним з найважливіших податків у Німеччині. Для стягнення податку використовуються податкові таблиці та графіки залежно від виду діяльності та податкових класів. Існує шість податкових класів. Платники податків групуються відповідно до їхнього сімейного стану, кількості працівників у сім'ї, наявності дітей і того, чи є сімейний бюджет спільним або окремим. Ставки варіюються від 2,56% (для тих, хто заробляє від 9000 до 11500 євро) до 45% (для тих, хто заробляє менше 9000 євро). Ставка податку на дохід до 9000 євро на рік становить 0%[15].

У Великій Британії податок на доходи фізичних осіб базується на персональних податкових шкалах. Ця система вважається найсправедливішою у світі. За цією системою

дохід ділиться на кілька частин (шедулів) залежно від джерела доходу. Кожна частина оподатковується окремо. Ідея полягає в тому, щоб "перехопити дохід у джерела", оподатковуючи його окремо.

Фізичні особи - резиденти та нерезиденти - є платниками прибуткового податку в Італії. Резиденти оподатковуються з усіх доходів, включаючи доходи, отримані як в Італії, так і за кордоном. Нерезиденти оподатковуються лише доходами, отриманими в Італії.

Залежно від джерела доходу, всі доходи платників податків поділяються на п'ять груп. До першої групи належать доходи від землі, будівель та сільськогосподарської діяльності. До другої групи належать доходи від різних видів грошової ренти (відсотки за кредитами, за депозитними та поточними рахунками в банках, за облігаціями та іншими цінними паперами). До третьої групи включено всі трудові доходи, в тому числі доходи від позаштатної роботи. Доходи від приватних комерційних підприємств - четверта група. Доходи від спекулятивного перепродажу землі, предметів мистецтва та нерухомості включено до п'ятої групи. Доходи з кожної з цих груп оподатковуються окремо за ставками від 10% до 36% [15].

В австралійській податковій системі існує п'ять податкових шкал. Існує звільнення від сплати податків для громадян, чий річний дохід не перевищує \$6 000. Громадяни сплачують 45% свого доходу до державного бюджету, якщо їхній дохід перевищує \$180 000.

У Канаді існує як федеральний, так і провінційний податок на доходи фізичних осіб. На федеральному рівні дохід, менший за \$10 382 на рік, звільняється від оподаткування, тоді як інші доходи підлягають оподаткуванню за 4-ма шкалами [15]:

1. 15% - 10382\$-41544\$;
2. 22% - 41545\$-83088\$;
3. 26% - 83089\$-128800\$;
4. 29% (максимальна ставка) - \$128801 і вище.

Ставки податків у провінціях варіюються від 7% до 21%. Ставки індивідуального прибуткового податку в США складаються з семи діапазонів. Вони також залежать від сімейного стану фізичної особи [15].

У США існують наступні ставки податку: 10%, 15%, 25%, 28%, 33%, 35%, 39,6%.

Сімейний статус включає: неодружений; подружжя подає декларацію разом; вдова або вдівець; подружжя подає декларацію окремо; голова домогосподарства.

Відповідно, самотня особа сплачує найнижчу ставку - 10% від свого доходу, за умови, що дохід не перевищує \$9 075 на рік. Для подружніх пар, які подають декларацію спільно, ця сума подвоюється.

Найвища ставка 39,6% застосовується до доходу одинокої особи, що перевищує \$406 750 на рік. Подружжя, яке подає декларацію спільно, - \$457 600, подружжя, яке подає декларацію окремо, - \$228 800, голова сім'ї - \$432 200.

Цей досвід оподаткування інших країн Україна може використати для покращення власної системи.

Тобто для збільшення податкових надходжень та покращення економічної ситуації в країні важливо ввести зміни, спрямовані на зменшення податкового навантаження на малозабезпечених громадян. Диференціювати податкові ставки залежно від виду діяльності та розміру доходу, а також враховувати сімейний стан платників податків, кількість працюючих у сім'ї та кількість дітей. Основними завданнями мають стати запровадження неоподаткованого мінімуму замість нинішньої соціальної податкової пільги та запровадження прогресивної шкали оподаткування. Такі заходи стануть внеском у вирішення однієї з головних соціальних проблем України - нерівномірного розподілу доходів між багатими і бідними. Доцільним також може бути запровадження окремого оподаткування доходів домогосподарств.

Необхідним також є вдосконалення роботи податкових органів, в тому числі контроль за сплатою податків та ухиленням від сплати податків.

6. Результати досліджень

За результатами аналізу сучасного стану прямого оподаткування в Україні було визначено, що система має пережити ряд змін.

За результатами дослідження було визначено, перспективні напрями, за допомогою яких можна покращити сучасний стан прямого оподаткування в країні з використанням іноземних систем (табл.2).

Таблиця 2. Перспективні напрями покращення прямого оподаткування України.

Країна	Напрямки удосконалення
Франція	Впровадження прогресивної шкали оподаткування за родинами, розподіл доходів на групи, спрощення процедур нарахування податків.
Німеччина	Класифікація платників податків залежно від сімейного стану та кількості працюючих у сім'ї, використання податкових таблиць та графіків для різних видів діяльності.
Велика Британія	Використання персональних податкових шкал, розподіл доходів на шедули відповідно до джерела доходу, зменшення податкового навантаження на малозабезпечених громадян.
Італія	Визначення ставок оподаткування для різних груп доходів, окреме оподаткування резидентів та нерезидентів, підвищення ефективності контролю за сплатою податків.
Австралія	Встановлення різних податкових шкал, звільнення від оподаткування для низьких доходів, зменшення ставки податку для підвищення податкових надходжень.
Канада	Використання прогресивної шкали оподаткування, розподіл доходів на шкали залежно від рівня доходу, спрощення податкових процедур.
США	Встановлення прогресивних ставок оподаткування залежно від доходу та сімейного стану, забезпечення ефективного контролю за сплатою податків.

Також в роботі було визначено основні проблеми сучасної системи прямого оподаткування України, що показані в табл.3.

Таблиця 3. Проблеми прямого оподаткування України.

Проблема	Опис
Зміна структури податкових надходжень	Унаслідок війни з Росією змінилася структура українського бюджету, і це призвело до зменшення обсягу доходів фізичних та юридичних осіб або збільшення рівня тінізації економіки. Це вимагає впровадження заходів для збільшення інших джерел податкових надходжень та адаптації системи оподаткування до умов держави.
Зміна обсягу податку на доходи фізичних осіб	Зміна структури податкових надходжень призводить до зменшення обсягу податку на доходи фізичних осіб (ПДФО). У 2022 році ПДФО становитиме 8,3%. Це може мати вплив на фінансове становище громадян та їхню спроможність сплачувати податки.
Проблема оподаткування юридичних осіб	Оподаткування юридичних осіб, зокрема підрозділів, за місцем реєстрації головного офісу може не відповідати реальній економічній ситуації в муніципалітетах. Це може позбавляти муніципалітети необхідних ресурсів для розвитку та покращення інфраструктури та соціальних послуг.

Продовження таблиці 3

Нестабільність та непередбачуваність податків	Зміни до законів про податки можуть вноситися не пізніше, ніж за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, щоб забезпечити стабільність і передбачуваність податків і зборів. Нестабільність податкових правил може ускладнити планування та фінансову стабільність господарюючих суб'єктів.
Збільшення надходжень ПДФО	За даними з січня 2023 року, надходження від платників ПДФО зросли на 52% порівняно з січнем 2022 року. Значна частина цих надходжень (114 млн грн) була перерахована до державного бюджету, а 425,3 млн грн — до місцевих бюджетів Тернопільської області. Це свідчить про зростання обсягу податку на доходи фізичних осіб в області.
Вплив війни на показники податкової системи	Війна має суттєвий вплив на економічну ситуацію, зокрема на податкову систему. Зміни в заробітній платі, кількості найманих працівників, авансові виплати та інші фактори можуть призводити до турбулентності у показниках податкової системи. Наприклад, зниження кількості найманих працівників у зв'язку зі звільненням та виїздом за кордон.
Нерівномірний розподіл тягаря прямих податків	Відповідальність за сплату прямих податків, зокрема ПДФО, розподілена нерівномірно між фізичними та юридичними особами. Необхідно забезпечити більш справедливий розподіл тягаря оподаткування та мінімізувати можливості приховування доходів.
Низька ефективність податкової системи	Українська податкова система має проблеми з ефективністю, що призводить до недостатнього збирання податків. Необхідні заходи для покращення податкової ефективності, включаючи боротьбу з корупцією, поліпшення податкового адміністрування та спрощення податкових процедур.
Потреба у реформі податкової системи	Для покращення ситуації у податковій системі необхідна реформа, яка включатиме перегляд податкових ставок, упровадження більш прозорих та простих процедур оподаткування, сприяння розвитку підприємництва та забезпечення більш ефективного збору податків.

7. Перспективи подальшого розвитку досліджень

Для подальшого розвитку країни необхідно і далі розглядати питання покращення системи оподаткування, особливо фокусувати увагу на проблемах прямого оподаткування.

Наприклад, можна розглянути далі існування системи ФОПів, як перепону на шляху ефективного оподаткування підприємців.

Можливо розглянути вплив інструментів податкової мінімізації прямих податків та розглянути систему протидії податковій мінімізації прямих податків.

8. Висновки

Наразі система прямого оподаткування України не є бездоганною. Саме тому в цій роботі було розглянуто ПДФО і шляхи його оптимізації. Зокрема було запропоновано використання досвіду інших країн та створення «єдиного податку».

Список літератури:

- 1) Державна служба статистики. Статистична інформація. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- 2) Справедлива шкала ПДФО. Чи можливо? URL: <https://buhgalter.com.ua/news/podatky-ta-zbory/spravedlivashkala-pdfd-chi-mozhlivo/>

- 3) Реформування податкової системи України- як спосіб вирішення податкових колізій. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_6905
- 4) Pavlikha N. V., Tsymbaliuk I. O., Kovshun N. E., Kotsan L. M. (2018). Conceptual Transformation Principles Of The Income Regulation System In Ukraine. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. Вип. 2 (25). С. 317-324.
- 5) Чернега, В. (2022). АНАЛІЗ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ. *Наука і техніка сьогодні*, (13 (13)).
- 6) Мунтян, Б. В. (2022). ОЦІНКА ФІСКАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ. *Міжнародна наукова інтернет-конференція " Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення*, 42.
- 7) Возна, А. (2022). ПРЯМІ ТА НЕПРЯМІ ПОДАТКИ В ПОДАТКОВІЙ СИСТЕМІ. *Матеріали конференції МНЛ*, (22 квітня 2022 р., м. Тернопіль), 68-69.
- 8) Трофімова, Л. В., Бурко, Л. Н., Білецька, Г. А., Антипов, В. І., Андрущенко, В. Л. (2022). ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ. *ББК 65.052 С91*, 55.
- 9) Герасимчук, А. ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ В УКРАЇНІ. *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ. Вінниця: Редакційно-видавничий*, 22.
- 10) Tatarova, T., Shchupakivskiy, R., Shkliarenko, A., Zhuravel, O., & Kashperska, T. (2022). Promising areas for improving fiscal control procedures in Ukraine. *Revista Amazonia Investiga*, 11(51), 322-327.
- 11) Riabushka, L. B., Dekhtiar, N. A., & Yusiuk, A. (2022). Current trends in fiscal policy development in Ukraine: theory, methodology, practice. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87990>
- 12) Izmailov, Y., Yegorova, I., & Tomchuk, Y. (2022). Improving the tax system as a component of Ukraine's international security. *Ekonomichnyy analiz*, 32(2), 82-89.
- 13) Klymenko, A. (2022). Theoretical and methodological principles of tax regulation of the development of territorial communities in Ukraine. *University Economic Bulletin*, (54), 130-136.
- 14) Markina, O. (2022). Taxation, Inequality, and Poverty: Evidence from Ukraine. *Central European Economic Journal*, 9(56), 1-18.
- 15) Процько, В. (2022). Характеристика податків України та країн світу. *Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції „Розвиток соціально-економічних систем в гео-економічному просторі “*, 131-132.

Current problems of direct taxation in Ukraine

Vasyl Nosevych

Faculty of Economics and Business Management, Odesa National Economic University, Odesa, Ukraine

Oksana Artyukh

Odesa National Economic University, Odesa, Ukraine
ORCID 0000-0002-8845-8002

Abstract: This article discusses the problems of modern direct taxation in Ukraine. This topic has been repeatedly studied by scientists because of its socio-economic impact on society, different segments of the population, problems of economic inequality, and others. In particular, they analyzed the personal income tax and foreign experience of direct taxation. In this paper, the Ternopil region

was used as a region for analysis, on the basis of which the dynamics and current state of the personal income tax were analyzed. The article also examined the state of the current state budget and changes in it as a result of the Russian military invasion. The study analyzed the current structure of tax revenues, which have changed significantly as a result of the tragic events in our country. The paper identifies a list of problems of modern direct taxation in Ukraine. It contains a wide range of different problematic issues that domestic scientists and officials should study for the further economic development of our country. Unfortunately, as a result of the tragic events in our country, not only the structure of tax revenues has changed, but also their volumes. This certainly creates obstacles to the effective use of the state's capacities and capabilities, and requires the government to attract foreign investment. The study also created a list of recommendations, such as the creation of a single tax, the use of foreign experience, which, by the way, was analyzed during the study, such as the creation of a system of differentiated taxes, tax exemption for low-income persons, and the creation of personal tax scales.

Keywords: taxation, tax system, direct taxes, national economy, fiscal policy, current issues, tax policy, personal income tax.
